

Список використаної літератури:

1. Шеломенцев В.П. Віртуальність як елемент характеристики кіберзлочинів. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2011. №1(3). С. 1-15. URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2011/n1/11svpehk.pdf>.
2. Найдьон Я. Поняття та класифікація віртуальних слідів кіберзлочинів. *Підприємництво, господарство і право*. № 5. 2019. С. 304-307. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/5/57.pdf>

Ключові слова: слід, слідоутворення, віртуальні сліди, віртуальний простір, мережа Інтернет.

Ключевые слова: след, слеодообразование, виртуальные следы, виртуальное пространство, сеть Интернет.

Key words: footprint, virtual footprints, virtual space, Internet.

ТИХОНЕНКО ВАДИМ МИКОЛАЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики,
кандидат юридичних наук*

ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИМУШУВАННЯ ДО ВИКОНАННЯ ЧИ НЕВИКОНАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

КПК України серед інших у ч. 2 ст. 84 визначає процесуальні джерела доказів, зокрема показання. Згідно зі ст. 95 КПК України показання – це відомості, які надаються в усній або письмовій формі під час допиту підозрюваним, обвинуваченим, свідком, потерпілим, експертом щодо відомих їм обставин у кримінальному провадженні, що мають значення для цього кримінального провадження. Також ст. 97 КПК України передбачає можливість показань із чужих слів, тобто висловлення, здійснене в усній, письмовій або іншій формі, щодо певного факту, яке ґрунтується на поясненні іншої особи. Із організаційно-тактичного боку необхідно виокремити декілька етапів допиту.

Підготовчий (доконтактний) етап допиту під час розслідування примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань включає такі складові:

- вивчення матеріалів кримінального провадження (детальне ознайомлення із заявою потерпілого);
- вивчення психологічного портрету особи допитуваного;
- забезпечення участі в допиті осіб, що передбачені чинним законодавством (перекладач, лікар, викладач тощо);
- забезпечення наявності та справності техніко-криміналістичних засобів для фіксації проведення допиту;
- визначення мети та завдань допиту;

- формулювання запитань та визначення послідовності їх поставлення;
- визначення тактичних прийомів, що будуть використовуватись у процесі провадження допиту;
- складання плану допиту.

Наступна стадія – *контактна*, – функціональна необхідність якої полягає в встановленні психологічного контакту між слідчим і допитуваною особою. Слід сказати, що встановлений під час контактної стадії допиту психологічний контакт повинен підтримуватися і розвиватися слідчим і на наступних стадіях допиту за допомогою різних способів: шляхом розвитку інтересу і зацікавленості допитуваного в даванні показань; подолання негативних установок допитуваного; розкриття мети спілкування (що завжди сприяє активізації психічних процесів); збудження у допитуваного такого емоційного стану, у результаті якого автоматично знімається загальмованість, долаються почуття апатії та байдужості до своєї долі; звернення допитуваного до логіки мислення; створення передумов для прийняття допитуваним вимог слідчого про давання повних і правдивих показань тощо [1].

Предметна частина допиту включає в себе реалізацію мети й завдань допиту. Слідчий пропонує допитуваній особі у формі вільної розповіді розказати всю інформацію, що їй відома про подію злочину. Після закінчення розповіді допитуваного слідчий уточнює отриману інформацію шляхом постановки запитань.

У ході проведення допиту під час розслідування примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань запитання, які слідчий ставить перед допитуваним, мають відповідати певним логічним властивостям:

- мають бути чітко сформульованими, тобто допитувана особа, зокрема потерпілий, повинна розуміти, що запитує слідчий та для чого;
- запитання мають бути по суті події, що розслідується (допускається постановка запитань на загальні теми для налагодження контакту та довірливих взаємин між слідчим і потерпілим);
- запитання мають ставитись у чіткій логічній послідовності від загального до окремого, або навпаки залежно від характеру та фрагментарності спогадів потерпілого;
- запитання мають бути нейтральними.

Оскільки відповідно до ст. 477 КПК України розслідування примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань здійснюється у формі приватного обвинувачення, то джерелом інформації щодо вказаного злочину на початковому етапі розслідування є саме потерпілий. Таким чином первинний етап розслідування починається саме з безпосереднього контакту з потерпілим.

Список використаної літератури:

1. Шурухнов Н. Г. Криминалистика : учеб. пособ. М.: Юристъ. 2002. 639 с.

Ключові слова: допит, розслідування, примушування до виконання цивільно-правових зобов'язань.

Ключевые слова: допрос, расследование, принуждение к выполнению гражданско-правовых обязательств.

Key words: interrogation, investigation, enforcement of civil law obligations.

БЕЛІК ЛАРИСА СТЕПАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук*

СЛХОВСЬКИЙ ІГОР ВІКТОРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри криміналістики*

ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ ПРО ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Боротьба з корупцією є суттєвою проблемою суспільства та держави в цілому. Корупційні кримінальні правопорушення є предметом особливої уваги, оскільки вчинення означеної категорії злочинів спричиняє значну загрозу економічній безпеці нашої держави. Корупційні кримінальні правопорушення характеризуються високим рівнем латентності. Процес їх розслідування супроводжується певними ускладненнями щодо виявлення та документування, правопорушники використовують різні способи аби приховати свою злочинну діяльність і таким чином уникнути притягнення їх до кримінальної відповідальності.

Варто зазначити, що досудове розслідування щодо корупційних кримінальних правопорушень супроводжується низкою складнощів. Однією з таких є проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час використання засобом встановлення обставин вчинення означеної групи правопорушень. У зв'язку з цим великий інтерес викликає нормативне правове регламентування інституту негласних слідчих (розшукових) дій, а також законодавчі зміни, що регулюють оперативно-розшукову діяльність.

Оскільки корупційні кримінальні правопорушення характеризуються високим рівнем латентності, відповідно, виникають складності під час з'ясування обставин, що підлягають встановленню, а це в свою чергу впливає на зниження ефективності досудового розслідування. При таких обставинах варто застосовувати всі надані законом заходи для вирішення завдань кримінального судочинства. Одним із таких заходів є негласні слідчі (розшукові) дії.

Негласні слідчі (розшукові) дії є різновидом слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають